

DECIZIA nr. 7 din 22 ianuarie 2018

referitoare la interpretarea dispozițiilor [art. 666 alin. \(5\) pct. 2, 3,4 din Codul de procedură civilă](#) prin raportare la [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#)

EMITENT • **ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE - COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT**

Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 254 din 22 martie 2018**

Data intrării în vigoare 22-03-2018

Dosar nr. 2.506/1/2017

Judecător Gabriela Elena Bogasiu	- vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele completului
Judecător Lavinia Curelea	- președintele delegat al Secției I civile
Judecător Eugenia Voicheci	- președintele Secției a II-a civile
Raluca Moglan	- judecător la Secția I civilă
Mihaela Tăbărcă	- judecător la Secția I civilă
Rodica Susanu	- judecător la Secția I civilă
Alina Iuliana Țuca	- judecător la Secția I civilă
Mirela Vișan	- judecător la Secția I civilă
Mirela Polițeanu	- judecător la Secția a II-a civilă
Roxana Popa	- judecător la Secția a II-a civilă
Ruxandra Monica Duță	- judecător la Secția a II-a civilă
Rodica Dorin	- judecător la Secția a II-a civilă
Tatiana Gabriela Năstase	- judecător la Secția a II-a civilă

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept competent să judece sesizarea ce formează obiectul Dosarului nr. 2.506/1/2017 este legal constituit conform dispozițiilor [art. 520 alin. \(8\) din Codul de procedură civilă](#) și ale [art. 27⁵ alin. \(1\) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat](#), cu modificările și completările ulterioare.

Ședința este prezidată de doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Ileana Peligrad, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile [art. 27⁶ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat](#), cu modificările și completările ulterioare.

Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea formulată de Tribunalul București - Secția a III-a civilă cu privire la dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „interpretarea [art. 666 alin. \(5\) pct. 2, 3, 4 din Codul de procedură civilă](#) prin raportare la [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#) privind protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare, respectiv dacă [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#) poate fi interpretat în sensul că, pentru încheierea valabilă a unui contract la distanță, nu mai este necesară semnătura olografă sau electronică a debitorului, primirea mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa fiind suficientă pentru încheierea valabilă a contractului, deci pentru a conferi valoare de titlu executoriu contractului de credit încheiat în această modalitate”.

După prezentarea referatului cauzei de către magistratul-asistent, constatând că nu sunt chestiuni prealabile de discutat sau excepții de invocat, președintele completului, doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, a declarat dezbaterile închise, iar completul de judecată a rămas în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, a constatat următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

1. Tribunalul București - Secția a III-a civilă, prin Încheierea de la 21 iunie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 1.256/303 /2017, a dispus, în temeiul [art. 519 din Codul de procedură civilă](#), sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei probleme de drept: „interpretarea [art. 666 alin. \(5\) pct. 2, 3,4 din Codul de procedură civilă](#) prin raportare la [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#) privind protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare, respectiv dacă [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#) poate fi interpretat în sensul că, pentru încheierea

valabilă a unui contract la distanță, nu mai este necesară semnătura olografă sau electronică a debitorului, primirea mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa fiind suficientă pentru încheierea valabilă a contractului, deci pentru a conferi valoare de titlu executoriu contractului de credit încheiat în această modalitate“.

2. Cererea de pronunțare a hotărârii prealabile a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 15 septembrie 2017.

II. Temeiul juridic al sesizării

3. Art. 519 din Codul de procedură civilă stipulează următoarele: „Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată“.

III. Normele de drept intern care formează obiectul sesizării Înaltei curți de casație și justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

4. Art. 666 alin. (5) din Codul de procedură civilă: „Instanța poate respinge cererea de încuviințare a executării silite numai dacă: (...) 2. hotărârea sau, după caz, înscrisul nu constituie, potrivit legii, titlu executoriu; 3. înscrisul, altul decât o hotărâre judecătorească, nu întrunește toate condițiile de formă cerute de lege sau alte cerințe în cazurile anume prevăzute de lege; 4. creanța nu este certă, lichidă și exigibilă (...)“.

5. Art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004 privind protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare, republicată, cu modificările ulterioare, denumită în continuare **Ordonanța Guvernului nr. 85/2004:** „Dacă părțile nu au convenit altfel, momentul încheierii contractului la distanță privind serviciile financiare îl constituie momentul primirii mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa“.

IV. Expunerea succintă a procesului

6. Prin cererea înaintată Judecătorei Sectorului 6 București de petentul A privind pe creditoarea B și pe debitorul C, în cadrul dosarului de executare instrumentat de Biroul Executorului Judecătoresc A, s-a solicitat încuviințarea executării silite prin toate modalitățile prevăzute de lege, la cererea creditoarei, în baza titlului executoriu constând într-un contract de credit.

7. Judecătoria Sectorului 6 București, prin Încheierea din 27 ianuarie 2017, a respins cererea de încuviințare a executării silite formulată de petentul A privind pe creditoarea B și pe debitorul C, ca neîntemeiată.

8. În motivare, prima instanță a reținut că, potrivit **art. 632 din Codul de procedură civilă**, executarea silită se va efectua numai în temeiul unui titlu executoriu. Constituie titluri executorii: hotărârile executorii, hotărârile definitive, precum și orice alte hotărâri sau înscrisuri care, potrivit legii, pot fi puse în executare.

9. Conform **art. 666 alin. (5) din Codul de procedură civilă**, instanța poate respinge cererea de încuviințare a executării silite numai dacă: 1. cererea de executare silită este de competența altui organ de executare decât cel sesizat; 2. hotărârea sau, după caz, înscrisul nu constituie, potrivit legii, titlu executoriu; 3. înscrisul, altul decât o hotărâre judecătorească, nu întrunește toate condițiile de formă cerute de lege sau alte cerințe în cazurile anume prevăzute de lege; 4. creanța nu este certă, lichidă și exigibilă; 5. debitorul se bucură de imunitate de executare; 6. titlul cuprinde dispoziții care nu se pot duce la îndeplinire prin executare silită; 7. există alte impedimente prevăzute de lege.

10. Art. 52 din Legea nr. 93/2009 privind instituțiile financiare nebancare, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare **Legea nr. 93/2009**, stabilește că sunt titluri executorii contractele de credit încheiate de o instituție financiară nebancară, precum și garanțiile reale și personale afectate garantării creditului.

11. S-a motivat că înscrisul prezentat de creditoare, a cărui încuviințare se solicită, nu îndeplinește cerințele prevăzute de **art. 52 din Legea nr. 93/2009** pentru a fi titlu executoriu, având în vedere că acesta nu reprezintă un contract. În acest sens, instanța a reținut că înscrisul respectiv nu este semnat de părți. Or, contractul este un act juridic bilateral ce presupune acordul de voință dintre două persoane.

12. Prin urmare, întrucât, în speță, nu a existat dovada manifestării de voință, nefiind, așadar, în prezența unui contract, instanța a constatat că înscrisul invocat de creditoare nu are caracter de titlu executoriu și a respins cererea, ca neîntemeiată.

13. Împotriva acestei încheieri a declarat apel creditoarea B, solicitând admiterea apelului, desființarea încheierii, rejudecarea cauzei în fond și admiterea cererii prin încuviințarea executării silite.

14. În cadrul soluționării acestei căi de atac, Tribunalul București – Secția a III-a civilă, în temeiul **art. 520 alin. (2) din Codul de procedură civilă**, a dispus suspendarea judecării apelului până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

V. Motivele reținute de titularul sesizării care susțin admisibilitatea procedurii

15. Chestiunea de drept a cărei rezolvare se solicită vizează interpretarea **art. 666 alin. (5) pct. 2, 3, 4 din Codul de procedură civilă** prin raportare la **art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004**, respectiv dacă **art. 8 din Ordonanța**

[Guvernului nr. 85/2004](#) poate fi interpretat în sensul că, pentru încheierea valabilă a unui contract la distanță, nu mai este necesară semnătura olografă sau electronică a debitorului, primirea mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa fiind suficientă pentru încheierea valabilă a contractului, deci pentru a conferi valoare de titlu executoriu contractului de credit încheiat în această modalitate.

16. Asupra acestei probleme de drept, astfel cum rezultă din cuprinsul deciziilor anexate sesizării, există opinii diferite la nivelul secțiilor civile din cadrul Tribunalului București.

17. Cauza în care s-a ivit chestiunea de drept se află în curs de judecată la Tribunalul București, completul de judecată fiind investit cu soluționarea unui apel într-un litigiu care are ca obiect cererea de încuviințare executare silită a unui contract de credit.

18. Tribunalul este competent să soluționeze în ultimă instanță, în temeiul prevederilor [art. 666 alin. \(7\) din Codul de procedură civilă](#), potrivit cărora încheierea prin care se respinge cererea de încuviințare a executării silite poate fi atacată numai cu apel exclusiv de creditor, în termen de 15 zile de la comunicare.

19. Soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată depinde de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere, întrucât motivele de apel vizează tocmai caracterul de titlu executoriu al unui contract de credit încheiat la distanță prin raportare la prevederile [Ordonanței Guvernului nr. 85/2004](#).

20. Chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită este nouă. Astfel, chiar dacă [Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#) nu reprezintă un act nou, Tribunalul București s-a confruntat de curând cu rezolvarea chestiunii de drept a cărei lămurire se solicită, din anul 2016, așa cum rezultă din deciziile civile pronunțate de această instanță, anexate la sesizare. Întrucât nu există o practică judiciară consacrată, s-a apreciat justificat interesul în formularea unei cereri pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile.

21. Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat asupra chestiunii de drept, iar aceasta nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, astfel cum rezultă din verificarea paginii de internet a Înaltei Curți de Casație și Justiție, www.scj.ro.

VI. Punctul de vedere al completului de judecată

22. Opinia completului de judecată al Tribunalului București - Secția a III-a civilă este divergentă.

23. Un membru al completului de judecată consideră că, potrivit [art. 632 din Codul de procedură civilă](#), executarea silită se desfășoară în baza unui titlu executoriu.

24. Potrivit [art. 664 alin. \(4\)](#) din același act normativ, la cererea de executare silită depusă de creditor la executorul judecătoresc se va atașa titlul executoriu în original sau în copie legalizată, după caz.

25. De asemenea, [art. 51 din Legea nr. 93/2009](#), indicat și de apelantă în cererea de apel, prevede că toate operațiunile de credit trebuie să fie consemnate în documente contractuale.

26. Din coroborarea textelor legale indicate în paragrafele precedente se desprinde concluzia că titlul executoriu cerut pentru demararea executării silite nu vizează doar actul juridic privit ca negotium, ci are și o accepțiune formală, titlul creditorului trebuind să conțină în cuprinsul său toate elementele pentru verificarea consimțământului părților, cu atât mai mult semnătura debitorului.

27. În acest sens sunt și dispozițiile legii speciale, [art. 51](#) indicând că toate operațiunile de creditare, în care se include în mod firesc și consimțământul, trebuie să se regăsească în cuprinsul documentelor contractuale, aici, în cuprinsul contractului de credit.

28. De asemenea, în sprijinul accepțiunii formale a noțiunii de titlu executoriu, în contextul procedurii executării silite, sunt și dispozițiile care instituie obligativitatea depunerii acestuia în original sau în copie legalizată. O astfel de dispoziție restrictivă presupune implicit referirea la un titlu executoriu care să conțină în cuprinsul său toate mențiunile cerute de lege, respectiv, în cauză, semnătura debitorului.

29. Prin urmare, se reține că, deși încheierea la distanță a actului juridic este susceptibilă să genereze obligații pentru debitor, nepunându-se probleme de validitate a actului juridic, totuși creditorul este obligat să își valorifice drepturile prin intermediul unei acțiuni pe calea dreptului comun, iar nu în cadrul procedurii executării silite, atât timp cât își întemeiază creanța pe un înscris care nu îndeplinește cerințele de ordin formal impuse de reglementările procedurale și de legea specială cu privire la titlul executoriu.

30. Celălalt membru al completului de judecată apreciază că un contract de credit acordat în sistem electronic reprezintă titlu executoriu, conform [art. 52 din Legea nr. 93/2009](#), dacă este făcută dovada acceptării ofertei de a contracta prin transmiterea de către creditor a mesajului de confirmare a comenzii debitorului, legea neinstituind nicio condiție de formă pentru încheierea valabilă a contractului.

VII. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

31. Apelanta a învederat că, prin dispozițiile [Ordonanței Guvernului nr. 85/2004](#), a fost indicat, ca moment al încheierii contractului la distanță, momentul primirii mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa, dacă părțile nu au agreeat altfel. Legiuitorul a aliniat legislația din România legislației europene și practicilor comerciale privind comercializarea la distanță a serviciilor financiare de consum, conform [art. 25 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#).

VIII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

32. La nivelul Secției a II-a civile a Curții de Apel Alba Iulia sa opinat că primirea mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa, este suficientă pentru încheierea valabilă a contractului, în contextul [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#) și pentru a conferi valoare de titlu executoriu contractului de credit, în privința debitului principal. În același sens este și opinia majoritară a Tribunalului Alba.

Tribunalul Sibiu a apreciat că, pentru încheierea valabilă a contractului, este necesară semnătura olografă sau electronică a debitorului, iar Tribunalul Hunedoara a considerat că un astfel de contract poate avea valoarea unui titlu executoriu doar dacă este investit cu formulă executorie.

33. Opinia unanimă a judecătorilor Secției I civile din cadrul Curții de Apel Bacău a fost în sensul că, în lipsa semnăturii olografe sau electronice a debitorului de pe contractul încheiat la distanță, nu se poate reține existența unui titlu executoriu, deoarece acest atribut îl au numai contractele, în sensul de instrumentum probationis, care cuprind o astfel de semnătură.

34. Cu majoritate, membrii Secției civile a Curții de Apel Brașov au arătat că, în condițiile [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#), contractul este valabil încheiat prin primirea mesajului de confirmare de către consumator. Totuși, [art. 51 din Legea nr. 93/2009](#) impune redactarea contractului, ceea ce implică semnătura olografă sau electronică, iar o atare cerință rezultă din prevederile [art. 666 alin. \(5\) pct. 2 din Codul de procedură civilă](#), care face vorbire de „înscris”.

La nivelul Tribunalului Brașov s-a constatat existența unei practici judiciare neunitare.

Judecătoria Brașov a arătat că, în practică, s-au conturat două orientări: încuviințarea executării silite nu se poate admite în cazul în care înscrisurile depuse de către creditor nu dovedesc existența semnăturii electronice a debitorului și asumarea contractului electronic de către debitor, iar din extrasul de cont nu rezultă că tranzacția a privit contractul ce face obiectul cererii; este admisibilă cererea de încuviințare, urmând ca, în cadrul unei contestații la executare, debitorul să formuleze eventuale critici, legalitatea contractului de credit, respectiv valabilitatea semnăturii electronice neputând fi cenzurată de instanța investită cu cererea de încuviințare a executării silite.

Opinia judecătorilor din cadrul Judecătoriei Rupea a fost în sensul că, pentru încheierea valabilă a unui contract la distanță, nu mai este necesară semnătura olografă sau electronică a debitorului, primirea mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa, fiind suficientă pentru încheierea valabilă a contractului, deci pentru a conferi valoare de titlu executoriu contractului de credit încheiat în această modalitate.

35. În cadrul Curții de Apel București problema de drept menționată a generat practică neunitară la nivelul acestei instanțe, fiind discutată în cadrul întâlnirii profesionale de unificare a practicii judiciare în materie civilă din data de 8 iunie 2017.

În opinia însușită de judecătorii Secției a III-a civile și pentru cauze cu minori și de familie a Curții de Apel București s-a considerat că, atunci când se solicită încuviințarea executării silite în temeiul unui contract încheiat la distanță, pentru care legea nu impune respectarea unor condiții speciale de formă, ad validitatem, pentru formarea contractului este necesară acceptarea fără rezerve a ofertei de a contracta, conform [art. 1.182 alin. \(1\) din Codul civil](#), contractul fiind considerat încheiat în condițiile [art. 1.186 alin. \(1\)](#) din actul normativ menționat. Din interpretarea coroborată a dispozițiilor [art. 7 alin. \(1\)](#) și [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#), obligațiile sunt asumate de consumator, fie prin semnarea contractului în format hârtie, fie prin acceptarea unei oferte a unui astfel de serviciu financiar la distanță, iar, dacă părțile nu convin altfel, momentul încheierii contractului la distanță privind serviciile financiare îl constituie momentul primirii mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa. Prin urmare, semnătura olografă sau digitală a debitorului nu este obligatorie în situația în care este vorba despre un contract încheiat la distanță; oferta de serviciu financiar a fost acceptată de consumator atât prin completarea formularelor on-line, cât și prin retragerea sumei de bani din cont.

Opinia magistraților din cadrul Secției a IV-a civile a Curții de Apel București a fost exprimată, în majoritate, în sensul că pentru încheierea valabilă a unui contract la distanță nu mai este necesară semnătura olografă sau electronică a debitorului. [Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#) nu reglementează o anumită formă pentru emiterea ofertei și a acceptării. În această situație, rămân pe deplin aplicabile regulile de drept comun reglementate de [art. 1.187 din Codul civil](#). În aceste condiții, în aplicarea dispozițiilor [art. 1.186 din Codul civil](#), contractul este considerat valabil încheiat în momentul în care acceptarea a ajuns la ofertant, chiar dacă acesta din urmă nu a avut cunoștință de ea din motive care nu îi sunt imputabile. Contractul este considerat valabil încheiat în momentul în care destinatarul ofertei a săvârșit un act sau un fapt concludent, fără a-l înștiința pe ofertant, dacă, în temeiul ofertei, al practicilor statornicite între părți, al uzanțelor sau potrivit naturii afacerii, acceptarea se face în acest mod.

În cadrul secțiilor a V-a și a VI-a civile ale Curții de Apel București s-a apreciat că primirea mesajului de confirmare de către consumator referitor la comanda sa este suficientă pentru încheierea valabilă a contractului și dobândirea de către acesta a caracterului de titlu executoriu. [Art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#) instituie o excepție de la forma „înscrisului sub semnătură privată”, așa încât contractul ia naștere valabil prin simpla primire a mesajului de confirmare.

Tribunalul București - Secția a II-a contencios administrativ și fiscal, Secția a III-a civilă, Secția a V-a civilă, Secția a VI-a civilă, Tribunalul Călărași, Tribunalul Ialomița, Tribunalul Teleorman, Tribunalul Ilfov, Judecătoria Giurgiu,

Judecătoria Bolintin-Vale, Judecătoria Urziceni, Judecătoria Alexandria și Judecătoria Turnu Măgurele au opinat în sensul că nu este necesară semnătura olografă sau electronică a debitorului pentru încheierea valabilă a acestui tip de contract încheiat la distanță. Tribunalul Ilfov a făcut precizarea că această convenție poate fi considerată valabil încheiată și în lipsa unei semnături electronice, însă nu se poate reține caracterul de titlu executoriu.

La nivelul Tribunalului Giurgiu, Judecătoriei Slobozia, Judecătoriei Roșiori de Vede, Judecătoriei Zimnicea, Judecătoriei Videle și al judecătorilor arondate Tribunalului București, practica judiciară identificată nu este unitară.

36. Judecătorii din cadrul Secției a II-a civile a Curții de Apel Cluj au apreciat că, pentru încheierea valabilă a unui contract la distanță, este necesară semnătura olografă sau electronică a debitorului, numai în asemenea situații contractul fiind valabil încheiat și dobândind valoare de titlu executoriu.

Tribunalul Cluj a comunicat că, la nivelul instanțelor arondate, nu există practică unitară, aceste cereri fiind de competența Tribunalului Specializat Cluj.

Opinia unanimă a judecătorilor din cadrul Tribunalului Specializat Cluj a fost în sensul că încheierea la distanță a unui contract nu necesită semnătura olografă sau electronică a consumatorului, fundamentându-se pe faptul că încheierea are loc atunci când se realizează acordul de voință între părți.

Secția civilă din cadrul Judecătoriei Bistrița, cu referire la [art. \(4\) pct. 1 și 2 și art. 5 din Legea nr. 455/2001](#) privind semnătura electronică, republicată, a arătat că semnătura olografă sau electronică a debitorului este necesară pentru a putea fi încuviințată executarea silită a unui asemenea contract; în caz contrar se respinge cererea de încuviințare a executării silite.

La nivelul Judecătoriei Năsăud s-a identificat practică neunitară.

În urma consultării majorității judecătorilor Secției a II-a civile, de contencios administrativ și fiscal a Tribunalului Maramureș, precum și a judecătorilor Judecătoriei Huedin s-a relevat opinia că, pentru executarea unui contract la distanță, nu mai este necesară semnătura olografă sau electronică a debitorului, fiind suficientă primirea mesajului de confirmare de către consumator referitor la comanda sa pentru a conferi valoare de titlu executoriu unui contract încheiat în această modalitate.

37. Curtea de Apel Constanța a arătat că, la nivelul Secției a II-a civile din cadrul Tribunalului Constanța, practica unanimă a fost în sensul că momentul încheierii contractului de credit îl constituie momentul transmiterii mesajului privind aprobarea creditului solicitat on-line. S-au avut în vedere dispozițiile exprese ale [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#) și împrejurarea că, potrivit [art. 249 din Codul de procedură civilă](#), creditorul a făcut dovada atât a transmiterii mesajului privind aprobarea creditului solicitat on-line, cât și a virării în contul debitorului a sumei prevăzute în cererea de creditare. Lipsa semnăturii nu poate fi asimilată neînsușirii contractului, întrucât spiritul reglementării contractelor încheiate la distanță este tocmai lipsa semnăturii olografe datorate tehnicilor de comunicare la distanță de care face vorbire textul [art. 3 lit. a\) din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#).

Tribunalul Tulcea a menționat că dispozițiile legale incidente au fost interpretate în sensul că, pentru încheierea valabilă a unui contract la distanță, nu este necesară semnătura olografă sau electronică a debitorului, primirea mesajului de confirmare de către consumator fiind suficientă pentru încheierea contractului și pentru a conferi acestuia valoare de titlu executoriu.

38. Opinia judecătorilor Secției I civile a Curții de Apel Galați, a judecătorilor din cadrul Secției I civile a Tribunalului Galați și a judecătorilor din cadrul Judecătoriei Făurei a fost în sensul că, raportat la dispozițiile [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#), contractul astfel încheiat reprezintă titlu executoriu, conform [art. 52 din Legea nr. 93/2009](#), legea neinstituind nicio altă condiție de formă pentru încheierea sa valabilă. Această interpretare este susținută și de prevederile [art. 9 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#).

Judecătoriile Galați, Tecuci și Tribunalul Galați - Secția a II-a civilă și Secția de contencios administrativ și fiscal au considerat că, potrivit [art. 632 din Codul de procedură civilă](#), executarea silită se desfășoară în baza unui titlu executoriu. Titlul executoriu cerut pentru demararea executării silite nu vizează doar actul juridic privit ca negotium, ci are și o accepțiune formală, titlul creditorului trebuind să conțină în cuprinsul său toate elementele de verificare a consimțământului părților, cu atât mai mult semnătura debitorului.

La Judecătoria Brăila, s-a concretizat o practică neunitară, în sensul celor două opinii mai sus prezentate.

39. Opinia unanimă a judecătorilor din cadrul Secției a II-a civile, de contencios administrativ și fiscal a Tribunalului Iași a fost în sensul că, potrivit [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#), dacă părțile nu au convenit altfel, momentul încheierii contractului la distanță privind serviciile financiare îl constituie momentul primirii mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa.

Aceeași opinie a fost exprimată și de judecătorii din cadrul Judecătoriei Răducăneni.

La nivelul Secției civile a Judecătoriei Iași, s-a constatat că nu există o opinie unitară asupra problemei de drept supuse analizei. În cadrul opiniei majoritare s-a reținut că un contract de credit, neasumat sub semnătură, nu îndeplinește cerința de formă pentru a fi considerat titlu executoriu pentru o creanță certă, lichidă și exigibilă.

Admiterea cererii de încuviințare a executării silite doar pe considerentul că înscrisul prezentat emană de la o instituție financiar-nebancară (I.F.N.), a cărei activitate este guvernată de [Legea nr. 93/2009](#), ar lipsi procedura de încuviințare de orice substanță, transformând-o într-o autorizare pur formală. Lipsa manifestării de voință a debitorului, exprimată în scris, prin aplicarea semnăturii părții cocontractate pe înscris, lipsește acest contract nu de

valoarea sa de contract în sensul de negotium, ci de atributul executorialității, adică de aptitudinea de a atesta o creanță certă, lichidă și exigibilă în urma unui examen, precum cel prevăzut de [art. 666 din Codul de procedură civilă](#). În opinia minoritară sa arătat că un contract de credit acordat în sistem electronic reprezintă titlu executoriu în măsura în care se face dovada încheierii actului în condițiile stabilite de [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#). Lipsa semnăturii nu poate constitui un impediment prevăzut de lege în sensul [art. 666 alin. \(5\) pct. 6 din Codul de procedură civilă](#), deoarece, pe de o parte, această chestiune presupune o dezbatere contradictorie privind condițiile încheierii contractului, care nu poate fi realizată în cadrul procedurii încuviințării silite, iar, pe de altă parte, prevederile legale precizate nu condiționează, în mod expres, existența titlului executoriu de verificarea existenței semnăturii olografe sau electronice.

40. Problema de drept ce face obiectul sesizării a fost dezbătută în cadrul întâlnirii profesionale trimestriale a judecătorilor din cadrul instanțelor din circumscripția Curții de Apel Oradea din data de 23 iunie 2017. Opinia majoritară a participanților a fost în sensul că reprezintă titluri executorii contractele de credit încheiate la distanță, chiar dacă nu poartă semnătura olografă a debitorului, cu condiția de a fi respectate dispozițiile legale în materie de semnătură electronică. S-a subliniat că, spre deosebire de [Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006](#) privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată cu modificări și completări prin [Legea nr. 227/2007](#), cu modificările și completările ulterioare, [Legea nr. 93/2009](#) nu cuprinde dispoziții specifice privind modalitatea în care pot fi încheiate contractele de credit, ceea ce impune valorificarea, în completare, a dispozițiilor de drept comun cuprinse la [art. 267 și 268 din Codul de procedură civilă](#), care permit, în contextul reglementării înscrisurilor sub semnătură privată ca mijloace de probă în procesul civil, redactarea unui înscris în formă electronică. Valorificarea acestor prevederi este îngăduită de inexistența unui text în legea specială, din care să rezulte necesitatea unei forme solemne în cazul contractului de credit încheiat de instituția financiară nebanară. În opinia minoritară, judecătorii Secției a II-a civile a Tribunalului Bihor au arătat că, pentru încheierea valabilă a unui contract la distanță, primirea mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa, nu este suficientă.

41. Practica judiciară identificată la nivelul instanțelor judecătorești din circumscripția teritorială a Curții de Apel Pitești a fost în sensul că, pentru încheierea valabilă a unui contract la distanță, în ceea ce privește încheierea și executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare, nu mai este necesară semnătura olografă sau electronică a debitorului, primirea mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa, fiind suficientă pentru a conferi valoare de titlu executoriu contractului încheiat în această modalitate.

42. La nivelul Tribunalului Buzău - Secția I civilă și al Judecătoriei Râmnicu Sărat, s-a conturat opinia potrivit căreia este necesară semnătura olografă sau electronică a debitorului, această problemă de drept fiind discutată și în cadrul ședinței de învățământ profesional a judecătorilor din data de 23 mai 2017, stabilindu-se, cu unanimitate, că nu constituie titlu executoriu contractul încheiat on-line în situația în care nu are inserate semnăturile electronice ale părților contractante.

Practica Judecătoriei Buzău a fost aceea că astfel de contracte încheiate nu trebuie să fie semnate olograf, primirea mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa, fiind suficientă pentru încheierea valabilă a contractului.

Aceeași opinie a fost prezentată de judecătorii Secției I civile a Tribunalului Prahova, respectiv ai Tribunalului Dâmbovița.

43. Punctul de vedere al majorității judecătorilor din cadrul Secției a II-a civile, de contencios administrativ și fiscal din cadrul Tribunalului Botoșani a fost în sensul că, în cadrul procedurii necontencioase de încuviințare a executării silite, instanța de executare este chemată să verifice doar îndeplinirea condițiilor de admisibilitate prevăzute de [art. 666 din Codul de procedură civilă](#), care se referă la depunerea unei cereri formale de executare de către creditor și atașarea titlului executoriu care constată o creanță certă, lichidă și exigibilă. În ceea ce privește necesitatea semnăturii electronice, s-a apreciat că, în conformitate cu prevederile [art. 24 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#), sarcina probei consimțământului aparține furnizorului. Astfel, încheierea în formă scrisă a contractului de împrumut se impune, deoarece, conform dispozițiilor comune de la [art. 2.165 și art. 2.157 alin. \(1\) din Codul civil](#), este necesar ca, pentru a fi titlu executoriu, contractul de împrumut să fie încheiat în formă autentică sau prin înscris sub semnătură privată, deci există obligația semnării acestuia.

Opinia judecătorilor Secției a II-a civile a Tribunalului Suceava a fost în sensul că, pentru încheierea valabilă a unui contract la distanță, este necesară semnătura olografă sau electronică a debitorului, primirea mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa, nefiind suficientă pentru încheierea valabilă a contractului și pentru a conferi valoare de titlu executoriu contractului de credit încheiat în această modalitate.

Practica la nivelul Judecătoriei Botoșani s-a concretizat în sensul că, pentru încheierea valabilă a unui contract la distanță, este necesară semnătura olografă a consumatorului sau trebuie să fie îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru semnătura electronică.

La nivelul Judecătoriei Suceava, în opinia majoritară s-a statuat în sensul că un contract încheiat la distanță nu poate fi titlu executoriu în lipsa semnăturii, [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#) reglementând doar o

modalitate de încheiere a acestui tip de contract, nu și faptul că este titlu executoriu. În opinia minoritară s-a subliniat că un contract încheiat la distanță este un contract valabil, momentul încheierii constituindu-l momentul primirii mesajului de confirmare de către consumator.

Opinia judecătorilor din cadrul Judecătoriei Fălticeni a fost în sensul că oferta de a contracta, ca și acceptarea încheierii contractului se află în strânsă legătură cu consimțământul destinatarului. Potrivit [art. 1.196 din Codul civil](#), acceptarea ofertei poate fi realizată prin orice act sau fapt al destinatarului, din care rezultă, în mod neîndoiebnic, acordul său cu privire la oferta propusă și transmisă. Deși, în principiu, tăcerea nu are valoare de acceptare, acest lucru se întâmplă doar în cazurile determinate de lege sau când rezultă din acordul părților ori din uzanțe sau practicile stabilite de părți. În situația analizată, devin aplicabile dispozițiile [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#), potrivit cărora, dacă părțile nu au convenit altfel, momentul încheierii contractului la distanță privind serviciile financiare îl constituie momentul primirii mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa. Prin urmare, un contract la distanță este valabil încheiat în condițiile [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#) și constituie titlu executoriu, consumatorul având posibilitatea ca, după trimiterea mesajului de confirmare către ofertant, să denunțe contractul astfel încheiat potrivit [art. 9](#) din același act normativ.

Practica Judecătoriei Câmpulung Moldovenesc a fost de admitere a cererilor de încuviințare a executării silite, nefiind necesară semnătura olografă sau electronică a debitorului pentru încheierea valabilă a contractului la distanță.

Judecătoria Dorohoi a apreciat că încheierea contractului a avut loc în momentul în care răspunsul consumatorului (acceptantului) a ajuns la ofertant; ca atare, nu mai este necesară semnătura olografă sau electronică.

44. La nivelul instanțelor din circumscripția Curții de Apel Târgu Mureș, într-o primă opinie s-a reținut că, în situația existenței unui contract de împrumut finalizat în condițiile prevăzute de [Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#), este depusă transcrierea contractului încheiat în formă electronică la distanță. Pentru a considera că înscrisul are valoare de titlu executoriu potrivit [art. 52 alin. \(1\) din Legea nr. 93/2009](#), acesta trebuie să aibă valoarea înscrisului sub semnătură privată, în conformitate cu dispozițiile [Legii nr. 455/2001, republicată](#). Instanța de judecată nu verifică dacă, raportat la înscrisurile depuse și dispozițiile legale aplicabile, există manifestarea de voință a împrumutatului în sensul încheierii contractului de credit, ci este obligată să stabilească dacă înscrisul îndeplinește condițiile cerute de lege pentru a fi titlu executoriu. Înscrisul electronic devine echivalent, din punct de vedere funcțional (în privința efectelor) cu înscrisul sub semnătură privată, dacă i s-a încorporat, atașat sau i s-a asociat logic o semnătură electronică extinsă, bazată pe un certificat calificat nesuspendat sau nerevocat la momentul respectiv și generată cu ajutorul unui dispozitiv securizat de creare a semnăturii electronice ([art. 5 din Legea nr. 455/2001, republicată](#)). În consecință, atât timp cât nu întrunește condițiile cerute de lege pentru a fi echivalent înscrisului sub semnătură privată, acesta nu îndeplinește condițiile pentru a constitui titlu executoriu. În cea de-a doua opinie s-a arătat că, pentru a conferi valoare de titlu executoriu contractului de credit încheiat la distanță, trebuie solicitată dovada debitării contului cu suma creditată, pentru că data încheierii contractului este data plății creditului.

45. Opinia judecătorilor Secției a II-a civile a Curții de Apel Craiova a fost că [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#) nu poate fi interpretat în sensul menționat în adresă, impunându-se obținerea unei hotărâri judecătorești - titlu executoriu, pe baza căreia să fie încuviințată executarea silită vizând contractul încheiat în această modalitate. Punctul de vedere majoritar al Judecătoriei Târgu Jiu a fost în sensul că, pentru încheierea valabilă a unui contract la distanță, nu mai este necesară semnătura olografă sau electronică a debitorului, primirea mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa, fiind suficientă pentru încheierea valabilă a contractului. Conform opiniei minoritare, este necesară obținerea unei hotărâri judecătorești care să reprezinte titlu executoriu. Judecătoria Motru a învederat că, potrivit [art. 7 din Legea nr. 365/2002](#) privind comerțul electronic, republicată, cu modificările ulterioare, contractele încheiate prin mijloace electronice produc toate efectele pe care legea le recunoaște contractelor, atunci când sunt întrunite condițiile cerute pentru validitatea acestora. Proba încheierii contractelor prin mijloace electronice și a obligațiilor care rezultă din aceste contracte este supusă dispozițiilor dreptului comun în materie și prevederilor [Legii nr. 455/2001](#) privind semnătura electronică, republicată. Sa apreciat că un contract electronic poate fi folosit ca probă în instanță, cu respectarea regulilor generale în materie, ținând seama și de prevederile legii speciale privind semnătura electronică. S-a concluzionat că este necesară semnătura olografă sau electronică.

46. Curtea de Apel Timișoara a învederat că nu a identificat practică judiciară în ceea ce privește aspectul supus analizei.

47. Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Adresa nr. 2.434/C/4.527/III-5 /2017 din 25 octombrie 2017, a comunicat instanței supreme că, la nivelul Secției judiciare - Serviciul judiciar civil, nu s-a verificat și nu se verifică practică judiciară în problema de drept care formează obiectul sesizării.

IX. Jurisprudența Curții Constituționale

48. Nu a fost identificată jurisprudență în legătură cu interpretarea și aplicarea dispozițiilor [art. 666 alin. \(5\) pct. 2, 3, 4 din Codul de procedură civilă](#) prin raportare la [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#) privind protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare.

X. Raportul asupra chestiunii de drept

49. Prin raportul întocmit în cauză, conform [art. 520 alin. \(8\) din Codul de procedură civilă](#), s-a arătat că sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate prevăzute de [art. 519 din Codul de procedură civilă](#).

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

50. Prealabil analizei în fond a problemei de drept supuse interpretării, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept are a analiza prin prisma prevederilor [art. 519 din Codul de procedură civilă](#) dacă sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

51. Potrivit dispozițiilor precizate, „Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

52. Din cuprinsul prevederilor legale enunțate se desprind condițiile de admisibilitate pentru declanșarea procedurii de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, condiții care trebuie să fie întrunite în mod cumulativ; în doctrină, ele au fost identificate după cum urmează:

- a) existența unei cauze aflate în curs de judecată;
- b) instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în ultimă instanță;
- c) cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;
- d) soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere;
- e) chestiunea de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă;
- f) chestiunea de drept nu a făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

53. Procedând la analiza asupra admisibilității sesizării, se constată că primele trei condiții sunt îndeplinite, întrucât Tribunalul București - Secția a III-a civilă este legal investit cu soluționarea cererii de apel formulată de o creditoare împotriva încheierii prin care s-a respins cererea de încuviințare a executării silite.

54. Potrivit [art. 666 alin. \(7\) din Codul de procedură civilă](#), [art. 95 pct. 2](#) și [art. 483 alin. \(2\) teza finală din Codul de procedură civilă](#), tribunalul soluționează cauza în ultimă instanță, prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești, care, conform [art. 634 alin. \(1\) pct. 4 din Codul de procedură civilă](#), este definitivă.

55. Condiția de admisibilitate referitoare la caracterul esențial al chestiunii de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în care se ridică nu este îndeplinită pentru considerentele ce se vor arăta în continuare.

56. Procedura sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu dezlegarea unei chestiuni de drept are natura unui incident procedural ivit în cursul unui proces aflat în desfășurare, al cărui obiect îl constituie chestiunea de drept de care depinde soluționarea cauzei pe fond.

57. Conform [art. 520 alin. \(1\) din Codul de procedură civilă](#), titularul sesizării, respectiv instanța care soluționează litigiul în ultimă instanță, trebuie să verifice, din oficiu, admisibilitatea sesizării, prezentând, între altele, argumentele pentru care apreciază că de dezlegarea chestiunii de drept depinde soluționarea cauzei pe fond. În acest context, instanța de trimitere va trebui să prezinte în încheiere toate detaliile cauzei, de drept sau chiar de fapt, care să justifice aptitudinea problemei de drept evocate de a conduce la rezolvarea fondului aceluia litigiu.

58. Pornind de la obiectul cererii de chemare în judecată și temeiul de drept incident, trebuie verificat dacă instanța de apel, în fundamentarea soluției ce urmează a fi pronunțată în soluționarea cauzei în ultimă instanță, are de interpretat prevederile [art. 666 alin. \(5\) pct. 2, 3, 4 din Codul de procedură civilă](#) prin raportare la [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#).

59. Din această perspectivă este de relevat că instanța de trimitere consemnează în încheierea de sesizare că judecătoria a fost investită cu o cerere de încuviințare a executării silite în baza unui titlu executoriu reprezentat de un contract de credit, iar soluția adoptată de instanța de executare a fost aceea de respingere a cererii de încuviințare a executării silite.

60. Sunt redate motivele în temeiul cărora instanța de executare a respins cererea de încuviințare a executării silite. Aceste motive se referă la împrejurarea că înscrisul prezentat de creditoare, a cărui încuviințare se solicită, nu reprezintă un contract și nu îndeplinește cerințele prevăzute de [art. 52 din Legea nr. 93/2009](#) pentru a fi titlu executoriu. În acest sens, s-a reținut că nu a existat dovada manifestării de voință la încheierea contractului, în condițiile în care înscrisul nu este semnat de părți, iar aceste deficiențe ale înscrisului nu îi pot conferi valoare de titlu executoriu.

61. Instanța de trimitere este investită să soluționeze apelul declarat de creditoare împotriva încheierii de respingere a cererii de încuviințare a executării silite.

- 62.** Încheierea de sesizare nu conține o expunere a motivelor de fapt și de drept pe care autoarea căii de atac și-a întemeiat criticile. Singura referire în acest sens se regăsește în prezentarea argumentului care susține îndeplinirea condiției referitoare la dependența soluționării pe fond a cauzei de necesitatea lămuririi chestiunii de drept. Astfel, instanța de trimitere se limitează să arate că această condiție este îndeplinită „întrucât motivele de apel vizează tocmai caracterul de titlu executoriu al unui contract la distanță prin raportare la prevederile [Ordonanței Guvernului nr. 85/2004](#)”.
- 63.** Prin întrebarea adresată se urmărește determinarea relației dintre [art. 666 alin. \(5\) pct. 2, 3, 4 din Codul de procedură civilă](#) și [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#).
- 64.** Raportat la aceste prevederi legale, se impune a sublinia că [art. 8 din Ordonanță](#) reglementează momentul încheierii contractului la distanță privind servicii financiare, iar [art. 666 alin. \(5\) pct. 2, 3, 4 din Codul de procedură civilă](#) enumeră o parte din motivele pentru care instanța de executare respinge cererea de încuviințare a executării silite.
- 65.** În cadrul procedurii de încuviințare a executării silite, instanța de executare realizează o analiză care privește mai multe categorii de condiții, formale și substanțiale, referitoare la declanșarea procedurii de executare.
- 66.** În ceea ce privește caracterul executoriu al celorlalte înscrisuri (care nu sunt hotărâri judecătorești), trebuie făcută distincția între situația de la [art. 666 alin. \(5\) pct. 2 din Codul de procedură civilă](#), referitoare la caracterul executoriu al înscrisului, și cea de la [art. 666 alin. \(5\) pct. 3 din Codul de procedură civilă](#), referitoare la neîntrunirea condițiilor de formă cerute de lege, sau a altor cerințe în cazurile anume prevăzute de lege.
- 67.** Condiția de la pct. 2 vizează încadrarea înscrisurilor în categoria celor arătate de lege ca având caracter executoriu. Cu privire la acest aspect, [art. 641 din Codul de procedură civilă](#) dispune că înscrisurile sub semnătură privată sunt titluri executorii numai în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.
- 68.** În contextul în care în cauza pendinte este vorba de un contract de credit încheiat la distanță de o instituție financiară nebancaară, în calitate de furnizor de servicii financiare, și un consumator, se cuvine a preciza că prin [art. 52 din Legea nr. 93/2009](#) se conferă caracter de titlu executoriu contractelor de credit încheiate de o instituție financiară nebancaară, precum și garanțiilor reale și personale afectate garantării creditului. Desigur că raportul dintre dispozițiile din [Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#) și prevederile din [Legea nr. 93/2009](#), relative la încheierea contractelor de credit de către instituțiile financiare nebancaare, este de la general la special.
- 69.** Din expunerea opiniilor divergente ale celor doi membri ai completului de judecată cu privire la dezlegarea chestiunii de drept rezultă că problema cu care se confruntă instanța de trimitere și care a dus la declanșarea mecanismului hotărârii prealabile este legată nu de încheierea valabilă a contractului la distanță, respectiv a momentului la care contractul se consideră valabil încheiat, ci de cerințele care privesc forma contractului încheiat la distanță și de regimul probator al acestuia.
- 70.** Opinia unui membru al completului este aceea că înscrisul nu întrunește cerințele de ordin formal impuse de reglementările procedurale (fără a fi indicate normele procedurale la care se referă aceste cerințe de ordin formal) și de legea specială cu privire la titlul executoriu.
- 71.** Cealaltă opinie este în sensul că un contract de credit încheiat în sistem electronic reprezintă titlu executoriu, conform [art. 52 din Legea nr. 93/2009](#), dacă este făcută dovada acceptării ofertei de a contracta prin transmiterea de către creditor a mesajului de confirmare a comenzii debitorului, legea neinstituind nicio condiție de formă pentru încheierea valabilă a contractului.
- 72.** În aceste condiții, conținutul întrebării și, în special, raportarea la prevederile [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#) nu sunt pertinente față de considerentele expuse în prezentarea punctului de vedere al completului de judecată aflat în divergență și denotă faptul că instanța de trimitere nu a fost în măsură să identifice dispozițiile legale incidente la care trebuie să se raporteze cu ocazia analizei cerințelor de ordin formal specifice procedurii de încuviințare a executării unui contract de credit încheiat prin mijloace de comunicare la distanță, pretins a fi titlul executoriu.
- 73.** Trebuie subliniat că [Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#) nu conferă contractelor de credit privind serviciile financiare, în general, caracter de titlu executoriu.
- 74.** În ceea ce privește obligația furnizorului de servicii financiare de a transmite consumatorului, în totalitate, toate informațiile pe care i le-a furnizat în faza precontractuală, precum și termenii și condițiile contractuale, [art. 7 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#) prevede că acestea vor fi comunicate în scris, pe hârtie sau pe orice suport durabil disponibil și accesibil consumatorului, în timp util, înainte ca acesta să aibă obligații rezultate din semnarea unui contract la distanță sau din acceptarea unei oferte a unui astfel de serviciu financiar la distanță.
- 75.** Domeniul de aplicare a acestui act normativ vizează armonizarea legislației naționale cu cea comunitară sub aspectul reglementării condițiilor de informare a consumatorilor în vederea încheierii și executării contractelor la distanță privind serviciile financiare dintre furnizorii de servicii financiare și consumatori.
- 76.** În acest sens, contractele la distanță sunt veritabile contracte între absenți, în condițiile în care ofertarea, negocierea și încheierea se realizează la distanță, fără a implica prezența fizică a celor două părți.

77. Contractul privind serviciile financiare este o varietate a contractului la distanță, care se distinge, în principal, prin obiectul său, care poate fi orice serviciu bancar, de credit, de asigurare, pensii individuale, servicii de investiții financiare reglementate de [Legea nr. 297/2004](#) privind piața de capital, cu modificările și completările ulterioare, sau orice servicii referitoare la plata în natură.

78. Ordonanța reglementează mijloacele de protecție de care beneficiază consumatorul, în funcție de momentul din desfășurarea raportului juridic în care se acordă protecție.

79. Se distinge, astfel, mijloace de protecție în etapa anterioară încheierii contractului (faza prealabilă de informare și negociere), în etapa încheierii contractului, în etapa executării contractului și în etapa soluționării unui eventual litigiu.

80. Etapa contractuală legată de momentul încheierii contractului este reglementată prin [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#), dispoziție legală care, în contextul domeniului de aplicare a ordonanței, instituie o formă de protecție specială a consumatorului, prin asigurarea unui echilibru contractual determinat de cunoașterea momentului încheierii contractului de către ambele părți, anterior executării lui. Comunicarea dintre părți debutează cu emiterea ofertei de către furnizorul de servicii financiare pe care consumatorul o primește și o acceptă. Următorul demers este reprezentat de expedierea acceptării de către consumator, corelativ cu primirea acesteia de către furnizor, urmat de emiterea mesajului de confirmare către consumator și, în final, receptarea acestui mesaj de către consumator, care coincide cu momentul încheierii contractului.

81. În temeiul acestei prevederi legale, momentul încheierii contractului la distanță privind serviciile financiare este momentul primirii mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa, fără a fi necesară semnătura olografă sau electronică pentru determinarea momentului la care contractul este valabil încheiat și produce efecte.

82. Acest sistem de determinare a momentului încheierii contractului corespunde regulii recepției acceptării (sistemului primirii acceptării), regulă regăsită în [art. 1.186 alin. \(1\)](#) și [art. 1.200 alin. \(1\) din Codul civil adoptat prin Legea nr. 287/2009, republicată](#), cu modificările ulterioare (denumit în continuare [Codul civil](#)).

83. Prin urmare, actul normativ special, cum este [Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#) în raport cu [Codul civil](#), instituie același sistem, al recepției acceptării, în determinarea momentului încheierii contractului. Această soluție nu este una nouă, preferințele literaturii de specialitate și ale practicii judiciare și arbitrale sub regimul [Codului civil de la 1864](#) îndreptându-se în mod hotărât spre sistemul recepției, regulă afirmată în [noul Cod civil](#).

84. Determinarea momentului încheierii contractului marchează momentul de la care se produc efectele contractului.

85. Instanța de trimitere face o adăugare nepermisă la conținutul [art. 8 din Ordonanța nr. 85/2004](#), incompatibilă cu reglementarea legală a momentului încheierii contractului între absenți, atunci când leagă acest moment de necesitatea existenței semnăturii olografe sau electronice a contractului. Este evident că această adăugare decurge din nevoia de a se raporta la o condiție exterioară a contractului pretins a fi titlu executoriu, care ține de forma actului și de regimul său probator, nu de condițiile de fond pentru valabilitatea contractului, a căror analiză nu poate fi efectuată în cadrul procedurii necontencioase specifice încuviințării executării silite.

86. Soluția regimului probator ar putea fi oferită de [Codul de procedură civilă](#), pornindu-se de la definiția dată înscrisului prin [art. 265](#) și cu observarea prevederilor [art. 266](#) și [267](#), dispoziții procedurale care reglementează proba în cazul a două categorii de înscrisuri, înscrisuri pe suport informatic și înscrisuri în formă electronică.

87. Distincția este importantă pentru că numai înscrisurile în formă electronică sunt supuse dispozițiilor [Legii speciale nr. 455/2001](#) privind semnătura electronică, republicată. În acest cadru trebuie observate actele normative care completează prevederile din [Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#), relevante din perspectiva regimului probator.

88. În ceea ce privește înscrisul pe suport informatic (ca tip de înscris lipsit de suport material, care conține date și informații cu privire la un act juridic, dar care nu beneficiază de semnătură electronică) este de remarcat că prin [art. 266 din Codul de procedură civilă](#) s-a instituit principiul egalității de tratament între înscrisurile pe suport hârtie și înscrisurile pe suport informatic. În conformitate cu [art. 282 alin. \(1\) din Codul de procedură civilă](#), documentul care reproduce un înscris pe suport informatic trebuie să fie inteligibil și să prezinte garanții suficient de serioase pentru a face deplină credință în privința conținutului acestuia și a identității persoanei de la care emană. Valoarea probatorie se apreciază prin prisma prevederilor [art. 284 din Codul de procedură civilă](#).

89. Este atributul instanței de trimitere să determine mijlocul de comunicație folosit pentru încheierea contractului, să analizeze dovezile aduse de creditoare în reprezentarea înscrisului ce se pretinde a fi titlu executoriu și să identifice dispozițiile legale incidente în legătură cu proba contractului încheiat în mediu virtual.

90. În caz contrar, intervenția instanței supreme s-ar transforma într-un mecanism indirect de suprimare a rolului instanței legal investite cu soluționarea unei cauze, acela de a identifica în mod direct legea raportului juridic dedus judecării instanței de trimitere, contrar [art. 521 alin. \(1\) din Codul de procedură civilă](#), care stabilește că pronunțarea este limitată numai la chestiunea de drept supusă dezlegării.

91. În raport cu considerentele expuse, se apreciază că problema de drept ce face obiectul întrebării prealabile nu este aptă să conducă la soluționarea cauzei pe fond.

92. În legătură cu neîndeplinirea acestei condiții este semnificativă și împrejurarea că instanța de trimitere a preferat să sesizeze instanța supremă cu rezolvarea unei chestiuni de drept care nu a fost pe deplin identificată.

93. În acest sens, se constată că, în prezentarea argumentelor care susțin cele două opinii divergente ale membrilor completului instanței de apel, nu s-a invocat incidența și interpretarea [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#), indicat în conținutul întrebării prealabile, ceea ce face să lipsească cu desăvârșire punctul de vedere al completului care a inițiat sesizarea și pune în evidență caracterul esențial diferit dintre considerentele și dispozitivul încheierii de sesizare, cu consecința afectării regularității sesizării.

94. În contextul în care s-a reținut că nu este îndeplinită condiția de admisibilitate privind legătura dintre chestiunea de drept a cărei lămurire se cere și soluționarea cauzei pe fond, se consideră că nu se mai impune analiza celorlalte două condiții referitoare la noutatea chestiunii de drept și la împrejurarea ca respectiva chestiune să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

95. În considerarea argumentelor expuse, mecanismul de unificare a practicii judiciare reglementat de dispozițiile [art. 519 din Codul de procedură civilă](#) nu poate fi uzitat atât timp cât legiuitorul a limitat, prin condițiile restrictive de admisibilitate, rolul unificator al instituției juridice a hotărârii prealabile numai în privința unor chestiuni de drept dificile de a căror lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei, astfel încât sesizarea va fi respinsă ca inadmisibilă.

Pentru aceste considerente, în temeiul [art. 521](#) cu referire la [art. 519 din Codul de procedură civilă](#),

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Tribunalul București - Secția a III-a civilă, în Dosarul nr. 1.256/303 /2017, pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile cu privire la modalitatea de interpretare a dispozițiilor [art. 666 alin. \(5\) pct. 2, 3,4 din Codul de procedură civilă](#) prin raportare la [art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 85/2004](#), respectiv de a stabili dacă, pentru încheierea valabilă a unui contract la distanță, nu mai este necesară semnătura olografă sau electronică a debitorului, primirea mesajului de confirmare de către consumator, referitor la comanda sa, fiind suficientă pentru încheierea valabilă a contractului, deci pentru a conferi valoare de titlu executoriu contractului de credit încheiat în această modalitate.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor [art. 521 alin. \(3\) din Codul de procedură civilă](#).

Pronunțată în ședință publică astăzi, 22 ianuarie 2018.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

GABRIELA ELENA BOGASIU

Magistrat-asistent,

Ileana Peligrad
